

Kursbeskrivning Statsrätt (12 hp)

Allmänt om kursen

Innehåll och målsättning

Grundkursen i Statsrätt (12 hp) är en obligatorisk kurs inom ramen för juristprogrammet och filosofie kandidatexamen i rättsvetenskap vid Stockholms universitet. Kursen läses som en del av studierna på den första terminen tillsammans med kurserna Juridisk introduktionskurs och Europarätt. Kursen utgör den enda obligatoriska kursen på juristprogrammet med särskild inriktning mot ämnet statsrätt. Statsrätt är ett offentligrättsligt ämne och kursen har den övergripande målsättningen att ge studenterna djupgående insikter om regleringen av det svenska statskicket och de högsta statsorganens verksamhet. Därutöver ska kursen ge studenterna en god förståelse för de särskilda metodologiska förutsättningarna som gäller inom rättsområdet. Studiet av vilka befogenheter de högsta samhällsorganen har och relationen dem emellan sätter även fokus på gränsdragningen mellan de politiska önskemål som de demokratiskt valda organen ställt upp och de juridiska lösningar som ska tillgodose dem. Statsrätten är på så sätt den kurs där relationen mellan politisk verksamhet och juridik särskilt hamnar i blickpunkten.

Under kursen studeras även förutsättningarna och tillkomstprocessen för ett av juristernas vanligaste arbetsverktyg nämligen lagstiftningen. Frågor om vad som karakteriserar en lag, vad som skiljer den från andra riksdagsbeslut och beslut av andra offentliga organ behandlas. Som en självklar del i kursen ingår även ett internationellt perspektiv och särskilt europarättens inflytande på svensk rätt. Kursen kan således sägas ge kunskaper och insikter i det grundläggande ramverk i vilken all övrig juridik ytterst har sin grund. Kursen ger även en god grund för studenter som önskar läsa ämnet vidare på specialkursnivå.

Kursen i Statsrätt innehåller följande kursmoment:

- Allmän statsrätt (grundlagarna och andra bestämmelser rörande de högsta statsorganen)
- Reglerna för normgivningsmakten
- Fri- och rättighetsregleringen
- Förvaltningsrätt
- Tryck- och yttrandefrihetsrätt

Kursen är uppdelad i flera delar. Den första delen omfattar studier i allmän statsrätt, om normgivningsmakten, om fri- och rättigheter, om förvaltningsrätt och om tryck- och yttrandefrihetsrätt. Den andra delen består av en fallstudie (case-övning). Den tredje delen består av författandet av en PM som behandlar ett för kursen aktuellt ämne.

Kursens förväntade studieresultat (lärandemål) - efter genomgången kurs förväntas studenten kunna:

- visa kunskap om statsrättens centrala rättskällor och rättsprinciper, och ha kännedom om statsrättens roll nationellt och internationellt, särskilt förhållandet till den Europeiska Unionen,
- visa förmåga att med hjälp av juridisk metod systematiskt, kritiskt och självständigt identifiera, formulera och bedöma statsrättsliga frågeställningar,
- inom givna tidsramar individuellt planera och genomföra en juridisk analys avseende en statsrättslig frågeställning,
- inom givna tidsramar i grupp förbereda och muntligt redovisa en fallstudie (case), och
- bedöma statsrättsliga frågeställningar med hänsyn till samhällsliga frågor i övrigt.

Samtliga förväntade studieresultat examineras.

Pedagogiken

Undervisningen på kursen har utformats för att aktivera och stimulera studenterna till aktiv juridisk problemlösning. Strävan är att samtliga moment – studiet av rättsfall och myndighetsbeslut, fiktiva fall och övningsfrågor – ska ge en god färdighetsträning för blivande jurister. Vissa undervisningsmoment förutsätter direkt förberedelse, till exempel seminarierna, medan fallstudien (caset) delas ut vid undervisningstillfället. Fallstudien (caset) fordrar dock att studenten dessförinnan har tillägnat sig goda kunskaper i kursmomentet *Allmän statsrätt*. Pedagogiken är således i hög grad inriktad på kritiskt tänkande, problemlösning och färdighetsträning. Föreläsningarna syftar främst till att ge struktur och överblick samt att redogöra för särskilda svårigheter i de olika momenten.

Statsrätten är ett ämne som starkt präglas av legalitetsprincipen, vilket innebär att lagstiftningen – särskilt grundlagarna – intar en central ställning i det statsrättsliga studiet. Grundlagsregleringen präglas dock ofta av såväl knapphet som vaghet. Det ger upphov till olika tolkningsproblem, varvid olika tolkningsprinciper ges särskild vikt. Även så kallad konstitutionell praxis måste beaktas. Vid sidan om domstolsavgöranden ägnas i statsrätten intresse åt JK- och JO-avgöranden, eftersom de besluten ger vägledning till olika offentliga organ och tillmäts stor betydelse i den offentlighetsrättsliga litteraturen.

Under kursen ska studenterna författa en PM. Syftet med PM-uppgiften är att studenterna ska öva sig i att genomföra en enklare rättsutredning utifrån juridisk metod och att de ska tränas i kritiskt tänkande och i att skriva juridisk text. PM ingår i

examinationen av kursen och poängsätts.

Närmare om kursens uppbyggnad

De olika kursmomenten

Studierna i Statsrätt delas in i fem olika moment. Som ett genomgående stråk i kursen studeras också internationaliseringens – särskilt europarättens – effekt på statsrätten.

Allmän statsrätt

Det första kursmomentet ägnas åt den allmänna statsrätten, ett område som omfattar reglerna om det svenska statsskicket och de högsta statsorganen. Ämnet är omfattande och regleras i flera olika författningstyper, men främst i grundlag. Ämnet ställer krav på förmågan att hantera en stor materia av bestämmelser.

Normgivningsmakten

Normgivningsmakten eller normgivningen är en juridisk, konstitutionell och statsvetenskaplig term för hur lagar, förordningar och andra allmänna bestämmelser och rättsregler kommer till och vem som får besluta om vad, dvs. bestämmelserna rörande normgivningsmaktens fördelning. I Sverige regleras normgivningsmakten i 8 kap. regeringsformen (RF). I Sverige har vi på nationell nivå som huvudregel fyra olika normer; grundlag, lagar, förordningar och föreskrifter.

Fri- och rättighetsregleringen

Här behandlas skyddet för de grundläggande fri- och rättigheterna. I statsrätten behandlas regeringsformens och Europakonventionens rättighetskydd. Även effekten på den inhemska rätten av Rättighetsstadgans skydd för mänskliga rättigheter belyses. Fri- och rättighetskyddet kräver god medvetenhet om den systematik som präglar utformningen av de aktuella kapitlen i regeringsformen och Europakonventionen.

Förvaltningsrätt

Även huvuddragen i förvaltningsrätten studeras i statsrätten, eftersom de högsta statsorganens relationer till förvaltningsorganisationen är en del av statsrätten. För att kunna förstå den relationen krävs en kortfattad genomgång av bland annat förvaltningens uppgifter och ställning samt processuella regler. Förvaltningsrätten studeras med blick för huvudlinjerna och detaljkunskaper på området krävs inte.

Tryckfrihets- och yttrandefrihetsrätt

Avslutningsvis belyses ett omfattande regelkomplex med fri- och rättighetsinriktning som har en särskilt stark ställning i Sverige, nämligen tryckfrihetsrätten och den särskilda yttrandefrihet i vissa medier som regleras i yttrandefrihetsgrundlagen. Studierna inriktas främst på TF och YGL, vilka har en särpräglad systematisk uppbyggnad.

Undervisningen

För samtliga moment gäller i princip samma undervisningsupplägg. Varje moment inleds med ett antal föreläsningar, som främst syftar till att ge *en systematisk överblick* över det aktuella rättsområdet.

Föreläsningar ges i alla centrala ämnesavsnitt och syftar till att ge översikt och fungera som ett kompletterande moment vid inläsningen av kurslitteraturen. Vissa föreläsningar innebär fördjupning inom särskilda ämnesavsnitt. Inom Statsrätten bjuder vi vanligen in någon eller några externa föreläsare varje termin som erbjuder expertkunskap inom just sitt område av statsrätten.

Gruppövningarna ägnas åt tillämpningsövningar och är således inriktade på färdighetsträning. Teoretiska kunskaper ska alltså kunna tillämpas vid lösandet av frågor och andra uppgifter. Gruppövningarna är menade som stöd för studenternas förståelse av de olika delarna av statsrätten och innebär en möjlighet för studenterna att genom lärarledd undervisning få en bredare förståelse för ämnet och dess olika frågeställningar.

Under seminarierna sätts fokus på ett eller flera rättsliga problem som förbereds i förväg och som sedan diskuteras på seminariet. Ett av seminarierna sker i form av ett rättegångsspel. Seminarierna syftar således till att ge studenterna en fördjupad kunskap om statsrätt. På seminarierna ges studenterna goda färdigheter i att identifiera och att lösa problem inom de ämnesområden kursen behandlar och de får träning i juridisk analys och argumentation. Seminarierna ska även ge insikt i juridiska metodfrågor. Arbetet med olika rättsliga avgöranden och JO- och JK-beslut vid seminarierna ska dessutom ge förtrogenhet med det material med vilket jurister med offentligrättslig inriktning vanligtvis arbetar.

I kursen Statsrätt hålls även en fallstudie (case). Det är ett övningstillfälle som helt vilar på studenternas egen aktivitet. Vid fallstudien (caset) går läraren runt mellan de olika diskussionsgrupperna och lyssnar på och kommenterar studenternas argumentation.

Fallstudien (caset) samt gruppundervisnings- och seminarieundervisning bygger på studenternas aktivitet och muntlig presentationer.

Skriftliga och muntliga övningar

Seminarieundervisningen är obligatorisk, liksom *fallstudien* (case-övningen). Både seminarier och fallstudien (caset) bygger på studenternas aktivitet och muntliga presentationer. Vilka förberedelser som krävs inför respektive undervisningstillfälle framgår av informationen på hemsidan.

Bedömningskriterier vid betygssättning (G eller U) vid fallövningen och seminarierna:

- grundläggande förmåga att analysera och identifiera rättsliga problem i en samhällelig kontextsam.
- grundläggande förmåga att självständigt och kritiskt diskutera de juridiska problem, bedömningar och slutsatser som framkommer vid fallövningen resp. seminarierna.

Under kursen ska studenterna även skriva en obligatorisk *promemoria* (PM). PM ska skrivas individuellt och är ett examinationsmoment som poängsätts. Poängen på PM

räknas sedan samman med resultatet på den skriftliga tentamen till ett slutresultat på kursen. Totalt kan maximalt 6 poäng erhållas på PM och för godkänt resultat krävs minst 3 poäng. Det krävs ett godkänt PM för att få betyg på kursen. Den student som fått underkänt på sin PM får komplettera PM samma termin enligt anvisningar på kurshemsidan. Ett underkänt PM som kompletteras kan ge max 3 poäng. Närmare instruktioner för PM ges i dokumentet, "Skrivanvisningar PM-uppgift", som finns på kursens hemsida, under rubriken PM. Där finns också bedömningskriterierna.

Gruppundervisningen är frivillig, men rekommenderas starkt.

Internationella och komparativa inslag på kursen

För att förstå den svenska statsrättens särdrag måste den jämföras med andra länders konstitutionella traditioner. Statsrätten påverkas i stor utsträckning av europarätten, EU-rätten och Europakonventionen, som utgör självklar del av kursen. I undervisningen om komparativ statsrätt belyses även det internationella perspektivet på statsrätten. Komparativrättsliga inslag och exempel förekommer även i litteraturen.

Samverkan med det omgivande samhället

Föreläsningar av ledande experter inom den statliga förvaltningen och från andra statsrättsligt intressanta organ inbjuds vanligen att föreläsa på kursen. Syftet är att ge studenterna en inblick i hur verksamheten fungerar i praktiken på de myndigheter och organ som studeras på kursen. I PM-uppgiften ska studenterna lösa en aktuell statsrättslig frågeställning.

Förhållandet till andra kurser och utbildningen i stort

Statsrätt är ett offentligrättsligt ämne och behandlar de högsta statsorganens uppbyggnad, befogenheter och skyldigheter såväl i relation till andra offentliga organ som i förhållande till enskilda. Kursen syftar till att ge kunskaper och förståelse för det grundläggande ramverk som all annan juridik finner sin grund i. Reglerna för fördelningen av normgivningsmakten och lagstiftningsprocessens utformning är av uppenbart intresse för alla jurister och krävs för en korrekt förståelse av juridiken i dess helhet. Statsrättens frågeställningar har ofta nära anknytning till andra kurser på juristutbildningen såsom europarätt, folkrätt, förvaltningsrätt och skatterätt.

Att dra en skarp gräns mellan stats- och förvaltningsrätt är svårt, för att inte säga omöjligt. Av det skälet studeras förvaltningsrätten översiktligt inom statsrättskursen, trots att förvaltningsrätten läses som en separat kurs senare under utbildningen.

Examinationsmoment och dispens

Vid seminarier och vid fallstudien (case-övningen) krävs *aktiv närvaro*. Med aktiv närvaro avses att studenten ska ha förberett uppgifterna samt vara beredd att delta i diskussionerna av dem. Endast deltagande i den grupp i vilken studenten är registrerad räknas som närvaro *om inte gruppbyte har medgivits i förväg av kursadministratören*.

Under kursen ges ett antal seminarier. Seminarierna syftar till att ge studenterna träning i att lösa olika rättsliga frågor. Deltagande i *6 av 7 seminarier är obligatoriskt*. Det rekommenderas dock att studenten deltar i samtliga seminarier. Deltagandet dokumenteras av läraren genom en närvarolista eller på annat sätt som anges på

hemsidan.

Ett obligatoriskt inslag i kursen är författandet av en promemoria (PM). Att PM-uppgiften är obligatorisk innebär att ett godkänt resultat på PM är en förutsättning för att få ut betyg på kursen. PM-uppgiften ska lämnas in i digital form i enlighet med anvisningar på kursens hemsida. PM-uppgiften *måste* författas i enlighet med ”Skrivanvisningar PM-uppgift”, som finns under rubriken PM-uppgift på hemsidan. PM poängsätts och kan ge maximalt 6 poäng, som räknas samman med poängen på den skriftliga tentamen till ett slutresultat på kursen. För godkänt resultat på PM krävs minst 3 poäng. PM som lämnats in i tid men underkänts kan kompletteras samma termin enligt anvisningar på kurshemsidan. Ett underkänt PM som kompletteras kan ge max 3 poäng. Efter den dag som anges som sista dag för komplettering av underkänt PM på kurshemsidan godtas inga kompletteringar, utan studenten får omregistrera sig på kursen och skriva den PM-uppgift som är aktuell för den nya terminen. För sent inkomna PM och ansökningar om omprovning av PM med ofullständig dokumentation underkänts utan möjlighet till komplettering.

På kursen finns vidare ett obligatoriskt inslag i form av en fallstudie (case) där det krävs aktiv närvaro. Några förberedelser krävs inte, men studenten måste vara i fas med inläsningen av den allmänna statsrätten. Deltagandet dokumenteras av läraren genom en närvarolista eller på annat sätt som anges på hemsidan. Deltagande och aktivitet vid fallstudien (caset) är en förutsättning för att få ut betyg på kursen.

Den som inte har uppfyllt de obligatoriska momenten vid tentamen får inte tillgodoräkna sig sitt betyg på kursen förrän alla obligatoriska moment är genomförda och godkända. Fullgjort obligatorium är giltigt i två år.

Dispens från fallstudien (caset) och PM-uppgiften *medges inte*. Det är dock tillåtet att tentera statsrättskursen utan att obligatorierna ännu är fullgjorda.

I undantagsfall – och *endast* efter beslut av kursföreståndaren och vid laga förfall – kan dispens ges från obligatoriska seminarier. Studenten ska då fullgöra en pedagogiskt likvärdig uppgift som kompensation för frånvaron. Dispens ges alltså ytterst restriktivt och ska styrkas med intyg, exempelvis allvarlig sjukdom som styrks med läkarintyg. Observera att förvärvsarbete, resor etc. inte utgör grund för dispens.

Dispens ska normalt sökas i förväg hos kursföreståndarna. I samband med att ansökan behandlas tas ställning till vad studenten – för det fall att den beviljas – ska göra för kompletteringsuppgift. Normalt beslutas att sådan ska bestå i en längre skriftlig uppgift. Den skriftliga uppgiften ska vara inlämnad före salstentan. I vissa fall kan studenten istället ges möjlighet att uppfylla obligatoriet kommande termin.

Krav för deltagande i undervisningen

Registrering

Registreringen för förstagångsregistrerade äger rum under centralt beslutade registreringsveckor.

Studenter som önskar omregistrera sig kontaktar kursadministratör, studentexpedition eller utbildningskansliet.

Avregistrering

Studenter som av olika anledningar inte avser att läsa kursen ska avregistrera sig via mitt.su.se senast **tre veckor** efter kursstart. Endast förstagångsregistrerade är garanterade en plats i gruppundervisningen. Om du inte vill läsa kursen och glömt att avregistrera dig, räknas du inte som förstagångsregistrerad vid ett senare tillfälle.

Obs! Avregistreringar kan få konsekvenser för din rätt att erhålla studiemedel.
Kontakta CSN för mer information!

Gruppindelning

För att kunna anmäla dig till en grupp i Athena måste du vara registrerad på kursen. De studenter som inte har läst kursen tidigare har förtur till undervisningen och får välja plats i en grupp först. Tiden för registrering anges på kurshemsidan. För omregistrerade finns det möjlighet att delta i gruppundervisningen endast i mån av plats samt efter principen "först till kvarn".

Studieanvisningar

Läroböcker (se även hemsidan)

Läsanvisningar inför föreläsningarna finns i anslutning till beskrivningen av respektive moment i Athena.

Läsanvisningar inför seminarier och gruppundervisning finns (i förekommande fall) i respektive uppgift.

Kurslitteratur och seminariematerial

- **Komparativ statsrätt**, Joakim Nergelius, 9 uppl, 2018. I boken sammanfattas huvuddragen i USA:s och några viktiga europeiska länders statsskick. Tyngdpunkten ligger på valsysteem, lagstiftning och skyddet för den enskildes fri- och rättigheter. Boken ska läsas noggrant i sin helhet.
- **Statsrättens grunder**, Wiweka Warnling-Conradson, Hedvig Bernitz, Karin Åhman & Lena Sandström, 6 uppl, 2018. Boken täcker såväl kursmomenten allmän statsrätt som fri- och rättighetskyddet, normgivningsmakten, m.m. Boken ska läsas noggrant i sin helhet.
- **En introduktion till förvaltningsrätten**, Wiweka Warnling-Conradson, 12 uppl, 2018. Introduktion till förvaltningsrätten ska läsas noga i de delar som framgår av läsanvisningarna. I övrigt läses boken med blick för huvudlinjerna.
- **En orientering i tryckfrihet & yttrandefrihet**, Wiweka Warnling-Nerep & Hedvig Bernitz, 6 uppl. 2019. Denna bok ska läsas noggrant i sin helhet och används i kursmomentet yttrandefrihetsrätt (TF och YGL).
- **Grundläggande rättigheter och juridisk metod**, Karin Åhman, 2 uppl, 2019. Boken är en introduktion till de grundläggande rättigheterna i Sverige och ska läsas noggrant i sin helhet

- **Juridik och Politik – en introduktion**, Per Ahlin, 2018. Boken ska läsas noggrant i sin helhet och användas vid föreläsningar och seminarier.
- **Folkkrätten och regeringsformen**, Per Ahlin 2018. Boken ska läsas i sin helhet och användas vid föreläsningar och seminarier.
- **Seminariematerial**, kurskompendium. I kompendiet finns alla uppgifter, rättsfall, beslut, artiklar m.m. som ska förberedas till resp. seminarium.

Källmaterial

- **Författningssamling i statsrätt, 2019/20**, Hedvig Bernitz, Helene Andersson, Jaan Paju, Lena Sandström, Karin Åhman. Boken innehåller alla författningar som utgör kursfordran.

Genomgående litteratur på första terminen som även används i statsrättskursen:

- **Europarättens grunder**, Ulf Bernitz & Anders Kjellgren,
- **Finna rätt**, Ulf Bernitz m.fl.,
- **Europarättslig metod**, Jörgen Hettne m.fl.
- **Vad är rätt?**, Wiweka Warnling-Nerep.

Förberedelser inför undervisningen

Det är viktigt att närvara vid introduktionsföreläsningen där all praktisk information lämnas.

Undervisningen följer genomgående upplägget där varje moment – Allmän statsrätt, Normgivningsmakten, Fri- och rättighetsregleringen, Förvaltningsrätt och Tryck- och yttrandefrihetsrätt – inleds med en eller flera föreläsningar följt av gruppundervisning med tillämpningsövningar. Det kompletteras sedan med seminarier där speciella rättsfrågor i aktuellt hänseende behandlas mer ingående.

Litteraturen ska studeras i sin helhet och lämpligen i den ordning de olika momenten behandlas i föreläsningarna (se schemat och läsanvisningarna). Det är viktigt att relevant litteratur har studerats före föreläsningarna. Ta med författningssamlingen till alla föreläsningar. I förekommande fall läggs föreläsningsmanuskripten ut på hemsidan.

Under rubriken "Gruppundervisning" på kurshemsidan återfinns en sammanställning med de uppgifter som kommer att behandlas vid respektive undervisningstillfälle. Ta med sammanställningen och din författningssamling.

Under rubriken "Seminarier" på kurshemsidan återfinns kompletterande material och eventuell information som inte framgår av seminariekompendiet. Studenterna förutsätts komma väl förberedda till lektionerna och seminarierna samt ha med sig relevant material.

Fallstudien (case-övningen) kräver ingen förberedelse utan instruktioner ges efter hand under undervisningstillfället. Dock förutsätts att studenterna har läst in den allmänna statsrätten. Ta med författningssamlingen. Kurslitteraturen får också medtas.

För PM-uppgiften finns utförliga instruktioner på kurshemsidan, se rubriken "PM"

Examination

Examinationsmoment

Examination sker genom skriftlig tentamen (salsskrivning), författande av PM och aktivt deltagande i obligatoriska moment dvs. seminarier och fallstudien (case-övning).

Tentamen utgörs av en skriftlig salstentamen. Tentamen kan antingen ske i digital form eller i pappersform. Salstentan vid kursens slut består av tre frågor, en fråga som kan ge max 12 poäng och två frågor som kan ge max 6 poäng vardera. Skrivtiden är tre timmar. För godkänt resultat på den skriftliga tentamen krävs minst 12 poäng.

PM-momentet består av en individuellt författad PM, som kan erhålla max 6 poäng. För godkänt krävs minst 3 poäng. Poängen från PM sammanräknas med resultatet på den skriftliga tentamen till ett slutresultat på kursen. Om PM blir underkänd kan den kompletteras samma termin, senast den dag som anges på kurshemsidan. Ett underkänt PM som kompletterats kan erhålla max 3 poäng. Godkänd PM är giltig i två år, *inklusive den termin den skrivs*.

För att få godkänt på kursen krävs, utöver uppfyllda obligatorier, således sammanlagt minst 15 poäng, varav minst 12 poäng på den skriftliga tentamen och minst 3 poäng på PM.

Datumen för inlämning av PM samt tidpunkt för salstenta och omtentamen finns i schemat på kurshemsidan

Anmälan till tentamen gör studenten själv i Ladok.

Observera att det är obligatoriskt att ha deltagit i ett visst antal seminarier (se ovan under Obligatorier och dispens) och fallstudien (case-övningen), liksom att författa en PM.

Tillträde till examination

För tillträde till examination fordras att den studerande är antagen till juristprogrammet eller filosofie kandidatexamen i rättsvetenskap.

Anmälan till tentamen

Tentamensanmälan ska göras i Ladok senast tre arbetsdagar före dag för tentamen. Anmälan till tentamen förutsätter registrering på kursen. Studenter som inte anmält sig kan normalt inte beredas plats på tentamen. Alla studenter har rätt att istället för ordinarie betyg få betyg enligt den målrelaterade sjugradiga betygsskalan. Student som önskar betyg enligt denna skala måste dock anmäla detta till kursadministratören minst fem arbetsdagar före den skriftliga tentamen. Finns behov av extra åtgärder i samband med tentamen på grund av funktionsnedsättning ska detta anmälas till kursadministratören (se nedan under Funktionsnedsättning).

Handlingar som ska medtas vid tentamen

Till tentamen ska godkänd legitimation medtas. Som godkänd legitimation räknas körkort, pass och id-kort med aktuell giltighetstid. Som godkänd legitimation räknas även högst tre månader gammal polisanmälan som anger att tentandens id-handling är stulen eller förlorad. Även utländska identitetshandlingar godkänns, företrädesvis pass och id-kort.

Tillåtna hjälpmedel och ordningsregler

Vid tentamen tillämpas examinationsalternativ 4. Information om de olika examinationsalternativen samt de ordningsregler som gäller vid tentamen finns på [Juridiska institutionens hemsida](#). Förekomsten av otillåtna hjälpmedel, anteckningar och liknande samt brott mot ordningsreglerna kan föranleda en anmälan till universitetets disciplinnämnd. Disciplinnämnden, som leds av rektor, kan besluta om varning eller avstängning från studierna.

Inlämning av tentamen vid tentamen i pappersform

- Endast svar Juridiska institutionens svarsark rättas om inte annat angivits i instruktionerna.
- Kontrollera att alla uppgifter på omslagsarket och svarsarken är korrekta och fullständiga.
- Omslagsarket ska alltid lämnas in. Det gäller även om tentanden väljer att lämna in blankt. Om tentanden väljer att lämna in blankt får inga svarsark lämnas in.
- Observera att samtliga studenter omedelbart ska sluta skriva när tentamensvakterna meddelar att tiden är slut. Det innebär att tentanderna då saknar rätt att avsluta en mening m.m. Om tentanden behöver ytterligare tid för att fylla i uppgifter på omslagsark eller på svarsarken eller dylikt ska det övervakas av en tentamensvakt för att undanröja misstanke om fusk.

För digital tentamen gäller särskild tentamensinstruktion som anges vid respektive tentamenstillfälle.

Betygskriterier

På kursen tillämpas följande betygskriterier:

AB (Med beröm godkänd)

- Har mycket god insikt om strukturen och principerna på de statsrättsliga områden som behandlas under kursen.
- Behärskar den statsrättsliga terminologin och metoden mycket väl.
- Identifierar och formulerar de flesta rättsliga problemen i förelagda uppgifter på ett mycket bra sätt. Ställningstaganden är väl motiverade med en stringent och rättsligt relevant argumentation.
- Kan på ett tydligt sätt belysa konstitutionella konsekvenser av olika åtgärder och handlingsalternativ.

BA (Icke utan beröm godkänd)

- Har i huvudsak god insikt om strukturen och principerna på de statsrättsliga områden som behandlas under kursen.
- Behärskar den statsrättsliga terminologin och metoden väl.
- Identifierar och formulerar de flesta rättsliga problemen i förelagda uppgifter på ett bra sätt. Ställningstaganden är i huvudsak väl motiverade med en rättsligt relevant argumentation.
- Kan på ett i huvudsak tydligt sätt belysa konstitutionella konsekvenser av olika åtgärder och handlingsalternativ.

B (Godkänd)

- Har godtagbar insikt om strukturen och principerna på de statsrättsliga områden som behandlas under kursen, även om en del brister och missförstånd finns.
- Behärskar den statsrättsliga terminologin och metoden på ett godtagbart sätt.
- Identifierar de flesta rättsliga problemen i förelagda uppgifter på ett godtagbart sätt. Lösningarna på problemen är i huvudsak korrekta. Ställningstaganden är dock ofta mindre väl motiverade.
- Kan på ett godtagbart sätt belysa konstitutionella konsekvenser av olika åtgärder och handlingsalternativ.

U (Underkänd)

- Ett eller flera tillkortakommanden finns som innebär att studenten inte når upp till de krav som anges för betyget B.

Betygskriterier enligt den målrelaterade sjugradiga betygsskalan

A (Utmärkt)

- Har utmärkt insikt om strukturen och principerna på de statsrättsliga områden som behandlas under kursen.
- Behärskar utmärkt väl den statsrättsliga terminologin och metoden.
- Identifierar och formulerar samtliga rättsliga problem i förelagda uppgifter på ett utmärkt sätt. Ställningstaganden är mycket väl motiverade med en stringent och rättsligt relevant argumentation.
- Kan på ett utmärkt tydligt sätt belysa konstitutionella konsekvenser av olika åtgärder och handlingsalternativ.

B (Mycket bra)

- Har mycket god insikt om strukturen och principerna på de statsrättsliga områden som behandlas under kursen.
- Behärskar den statsrättsliga terminologin och metoden mycket väl.

- Identifierar och formulerar de flesta rättsliga problemen i förelagda uppgifter på ett mycket bra sätt. Ställningstaganden är väl motiverade med en stringent och rättsligt relevant argumentation.
- Kan på ett mycket tydligt sätt belysa konstitutionella konsekvenser av olika åtgärder och handlingsalternativ.

C (Bra)

- Har god insikt om strukturen och principerna på de statsrättsliga områden som behandlas under kursen.
- Behärskar den statsrättsliga terminologin och metoden väl.
- Identifierar och formulerar de flesta rättsliga problemen i förelagda uppgifter på ett bra sätt. Ställningstaganden är i huvudsak väl motiverade med en rättsligt relevant argumentation.
- Kan på ett tydligt sätt belysa konstitutionella konsekvenser av olika åtgärder och handlingsalternativ.

D (Tillfredställande)

- Har i huvudsak god insikt om strukturen och principerna på de statsrättsliga områden som behandlas under kursen.
- Behärskar den statsrättsliga terminologin och metoden i huvudsak väl.
- Identifierar och formulerar de flesta rättsliga problemen i förelagda uppgifter huvudsakligen på ett bra sätt. Ställningstaganden är i huvudsak väl motiverade med en rättsligt relevant argumentation.
- Kan på ett i huvudsak tydligt sätt belysa konstitutionella konsekvenser av olika åtgärder och handlingsalternativ.

E (Tillräckligt)

- Har godtagbar insikt om strukturen och principerna på de statsrättsliga områden som behandlas under kursen, även om en del brister och missförstånd finns.
- Behärskar den statsrättsliga terminologin och metoden på ett godtagbart sätt.
- Identifierar de flesta rättsliga problemen i förelagda uppgifter på ett godtagbart sätt. Lösningarna på problemen är i huvudsak korrekta. Ställningstaganden är dock ofta mindre väl motiverade.
- Kan på ett godtagbart sätt belysa konstitutionella konsekvenser av olika åtgärder och handlingsalternativ.

Fx (Otillräckligt)

- Mindre brister föreligger innebärande att studenten inte uppnår samtliga de krav som anges för betyget E.

F (Helt otillräckligt)

- Större brister föreligger innebärande att studenten inte uppnår samtliga de krav som anges för betyget E.

Kommentarer till betygskriterierna

Betygskriterierna bygger på de förväntade studieresultaten (lärandemålen) för kursen och ska läsas som typprestationer, där enstaka styrkor och svaghet kan kompensera varandra.

Frågorna på salstentan anknyter till de förväntade studieresultaten. Vid sidan om rena faktakunskaper och insikter om regelsystem beaktas hur väl rättsliga problemställningar kan urskiljas och formuleras utifrån angivna faktiska omständigheter i frågorna, i vilken utsträckning rättsligt relevanta argument respektive irrelevanta argument åberopas och i vilken utsträckning motiveringen är fullständig respektive ofullständig. Även användningen av ett gott juridiskt språkbruk samt svarets struktur bedöms.

Resultat på PM

Resultat på PM meddelas den dag som anges på kurshemsidan.

Observera att på kursen i statsrätt räknas alla examinerande moment ihop och rapporteras in vid ett samlat tillfälle. Regeln om 15 arbetsdagar för rättning gäller därför endast i förhållande till det sista examinerande momentet, den skriftliga tentamen, och inte för PM.

Skrivningsresultat och rättningssmall

Skrivningsresultatet meddelas som regel 15 arbetsdagar efter tentamen. Tentamen med rättningssmall offentliggörs på hemsidan ungefär samtidigt.

Begäran om omprövning

Begäran om omprövning ska mejlas till kursadministratören. Begäran ska vara noga motiverad och en kopia på tentamen måste bifogas. Observera att den som hämtar ut sin originaltentamen förlorar möjligheten att begära omprövning.

Begär du rättelse/omprövning måste du kortfattat förklara på vilket sätt du anser att skrivningen är felbedömd (felsummerad, icke bedömd i någon del, etc.). Observera att du inte själv ska kontakta varje lärare som deltagit i examinationen.

Observera att examinator, efter sammanläggningen av poängen på den skriftliga tentamen och PM, har bedömt alla gränsfall (max 1,5 p ifrån en betygsgrens) en extra gång. En eventuell begäran om omprövning måste grunda sig på något som är *uppenbarligen felaktigt*. Begäran om omprövning innebär inte en generell "omrättning" av tentamen, utan görs endast utifrån Din motivering.

Funktionsnedsättning

Allmänt

Målet är att alla studenter vid Stockholms universitet ska ha lika rättigheter och möjligheter oavsett funktionsnedsättning. Du kan läsa mer i Stockholms universitets "Handlingsplan för likabehandling av studenter med funktionsnedsättning" på www.su.se under rubrikerna "Utbildning", "Studentservice" och "Studera med funktionsnedsättning". Kontakta Studentavdelningens sektion Service för studenter med funktionsnedsättning i god tid före studiestarten för att diskutera ditt individuella stödbehov och för att få nödvändig information. För att boka tid och diskutera stödåtgärder, maila till studentstod@su.se. Studenter med dyslexi vänder sig med fördel direkt till dyslexipedagog [Elisabeth Åman](#).

Särskilt pedagogiskt stöd vid högskolestudier

Studenter med funktionsnedsättning har möjlighet till s.k. särskilt pedagogiskt stöd vid högskolestudier. Som exempel kan nämnas alternativa examinationsformer, såsom förlängd tentamenstid eller enskild tentamen vid dator m.m. Det ankommer på varje berörd student att, i den mån han eller hon vill ta del av de särskilda åtgärder som har utlovats, inför kursstarten i varje ämne i god tid (**minst 4 veckor**) kontakta institutionens kontaktperson. Genom ett skriftligt intyg från Studentavdelningens sektion Service för studenter med funktionsnedsättning vid Stockholms universitet skall studenten styrka att han eller hon har en funktionsnedsättning. Kontaktperson vid Juridiska institutionen är biträdande studierektor Viktoria Pettersson, tfn: 08-16 13 04 eller e-post: viktoria.pettersson@juridicum.su.se

Examination vid funktionsnedsättning

Studenten måste **senast 3 veckor** före tentamenstillfället meddela kursadministratören att examinationen ska genomföras så att eventuella extra åtgärder kan vidtas. Om anmälan inkommer senare kan institutionen inte garantera att examinationen kan genomföras såsom önskas. Observera att studenten även skall anmäla sig till tentamen på sedvanligt sätt i FastReg senast tre arbetsdagar före dag för tentamen.

Studentinflytande och kursutveckling

Samtliga studenter uppmanas att fylla i en elektronisk blankett för kursutvärdering i slutet av kursen. Kursutvärderingen har stor betydelse för kvalitetssäkring av kursens innehåll och pedagogiska upplägg. Den elektroniska blanketten finns tillgänglig i Athena efter avslutad kurs. Kursen förändras och utvecklas kontinuerligt, och de synpunkter och idéer som framförs i kursutvärderingen övervägs alltid noga och leder ofta till förbättringar av kursen.